

Företagsbot och näringsförbud – juridiska risker och ansvar

Sven Johannisson, 30 september 2025

Agenda

- Presentation
- Företagsbot
 - - bakgrund
 - - 2020 års reform
- Näringsförbud
 - - kort om dagens regelverk
 - - kommande förändringar

Företagsbot - bakgrund

Allmänna grundförutsättningar – 36:23 BrB

- Brott
- Inte riktat mot företaget
- Strängare påföljd än penningböter
- Näringsverksamhet
- Definition av företag
- ”utövningen”

Företagsbot - bakgrund

Syftet med regleringen – regelefterlevnad

Två alternativa grundförutsättningar – 36:23 BrB

- Inte gjort vad som skäligen kan krävas, eller
- Brott av personer i ledande ställning (=särskilt ansvar)
 - a) befogenhet att företräda eller fatta beslut, eller
 - b) särskilt ansvar för tillsyn m.m.

Företagsbot - bakgrund

Botens storlek – 36:24 BrB

- 5 000 kr – 10 mkr
- Sanktionsvärde (=straffvärde)
- Kriterier
- Återfall
- Riktlinjer från ÅM och EBM
- NJA 2014 s. 139 I-IV

Företagsbot – 2020 års reform

Offentlig verksamhet – 36:23 1 st 2 p BrB

- Syftet med förändringen
- Ska kunna jämföras med näringsverksamhet
- Exempel som avses: skola, vård och omsorg
- Exempel som inte avses: kriminalvård

Företagsbot – 2020 års reform

Annan verksamhet – 36:23 1 st 3 p BrB

- Syftet
- Ägnat att leda till ekonomisk fördel
- Exempel: Föreningar

Företagsbot – 2020 års reform

Förhöjd företagsbot – 36:25 BrB

- Syftet
- Två förutsättningar
 - a) Sanktionsvärde minst 500 000 kr, och
 - b) Större företag – 1 kap. 3 § 1 st 4 p årsredovisningslagen
- Företagets finansiella ställning avgör storleken – lista i propositionen
- Högst 50 X sanktionsvärdet

Företagsbot – jämkning och eftergift

Jämkningsgrunder – 36:26 BrB

- Sanktionskumulation hos företaget
- Sanktionskumulation hos den dömde
- Skadebegränsning
- Egen angivelse
- Särskilda skäl

Företagsbot – processuella frågor

I samband med talan om ansvar
- RB:s vanliga regler

Fristående talan
- 2024 års förfarandelag

Sambandet med påföljdsbestämningen

Näringsförbud – gällande ordning

Syftet med näringsförbud

Olika former av åsidosättanden som grund för näringsförbud

- Brott – 4 §
- Konkurs – 5 §
- Bristande skattebetalningar – 6 §
- Överträdelse av konkurrensregler – 7 §

Påkallat från allmän synpunkt – 8 §

Presumptionsregeln – minimistraff på sex månader

Näringsförbud – gällande ordning

Vem kan åläggas näringsförbud – 2 och 3 §§

Innebörden av ett förbud – 11 §

Tiden; 3-10 år – 10 §

Undantagssituationer – 35-39 §§

Tillsyn sköts av KFM – 41-46 §§

Straff vid överträdelse – 47 §

Förlängning – 48 §

Näringsförbud – kommande

Ändringarna i sak

- Dömda för organiserad brottslighet; behövs ingen koppling till näringsverksamhet
- En särskild presumptionsregel
- Tiden för näringsförbud – nu högst 15 år

Näringsförbud – kommande

Proposition 2024/25:201

- Bygger på utredningen – Ds 2024:35 Ett utvidgat näringsförbud på grund av brott
- Remissinstanserna
- Lagrådet
- Propositionen
- Riksdagen

Företagsbot och näringsförbud

10 mars 2026

Som deltagare får du kunskap om:

- Förutsättningarna för företagsbot och näringsförbud
- 2020 års reform av reglerna om företagsbot
- Procedurfrågor rörande dessa sanktionsformer
- Aktuella rättsfall

Vad tyckte du om dagens webinarium?

Ta gärna 30 sekunder och svara på utvärderingen!
Efter det besvaras frågor i mån av tid

Frågor?

Tack!

För frågor om BG Institute och våra kurser,
mejla oss på kursinformation@bginstitute.se

